

Åselby - Gylle – Gylletorget - Gylletäppan.

Åselby förekommer i skrift första gången 1435 som Asslaby (Diplom i R A 1435 13.9 = Diplomatarium Dalekarlicum 1, s. 13). År 1479 förekommer formen Asleby (Diplomatarium Dalekarlicum 1, s. 128 or.). Första delen av namnet skulle kunna vara genitivform av det fornnordiska namnet Asle.

Gylle förekommer i skrift första gången 1390 (Diplom i R A 1390 13.10 = Diplomatarium Dalekarlicum 3, s. 16). Betydelsen av ordet Gylle skulle enligt Harry Ståhl i "Stora Tuna. En sockenbeskrivning" kunna bindas till ordet gull (guld) med betydelsen "mark som är guld värd". Namnet skulle också kunna tolkas som ett ursprungligt vattendragsnamn, ånamn, men bäcken som rinner mot Tunaån ligger lite för långt bort från Gylle för att denna förklaring ska kännas övertygande. I det senare fallet skulle namnet kunna tolkas som "den gyllene, den glänsande" och syfta på Tunaån.

Gylletäppan var det namn som Kommittén för gatunamnberedning i Stora Tuna föreslog år 1955 för det nyplanerade bostadsområdet som låg mellan Stationsgatan (nuvarande Sockenvägen) och gränsen mot Borlänge (nuvarande riksvägen mot Säter). Områdets ursprungliga namn, Bältartäppan, kunde inte användas då ett likartat namn redan fanns i Borlänge Stad och detta skulle kunna leda till förväxlingsrisker.

Gylletorget var det namn som Kommittén för gatunamnberedning i Stora Tuna föreslog år 1955 för det torgliknande området invid Gylletäppan.

Åselby

Adelsmansgatan 1957

Adelsman var namnet på en soldatrote, vars soldater åtminstone tidvis bott i Åselby Jordägare i bl a Åselby erlade stadgad avgift till Adelsmans rote. I husförhörslängden 1860–1870 kan man utläsa att här bodde avdankade korp-ralen Erik Görson Adelsmans född 1807 i Stora Tuna. Han avled 1872. Hustrun Anna Matsdotter var född 1805 och avled 1889.

Brusgatan 1953

Brusgatan som utgår från Storskiftesgatan kommer definitivt att utplåna den gamla Brusgården genom sin sträckning konstaterar Gatunamnkommittén. Gårdsnamnet fick leva kvar i gatunamnet. Vid genomgång av handlingar i Ortnamnsarkivet så träffar man på från år 1473 "ett gods som heter Brusa tägt" i

området Gylle-Åselby. På Brusgården bodde under 1800-talet Brus Jacob Jacobson född 1827 i Gylle och hans hustru Sara Jansdotter född 1836.

Byängesvägen 1961

Gatunamnskommittén i Stora Tuna föreslog Byängesvägen men kommunalnämnden ville föreslå Ängsvägen som namn. Gatunamnskommittén påpekade då att namnet Ängsgatan redan fanns som namn på gata i Borlänge och vidhöll sitt ursprungliga förslag och framhöll att ”I det planerade området hade Rågåker sitt byänge, ett gemensamt änge för byn. Att i ett gatunamn bevara detta skiftesnamn ur de gamla jordböckerna och ännu levande tradition måste anses vara helt i linje med de direktiv Gatunamnskommittén ursprungligen fått av den kommunala ledningen”. Dessa starka argument för namnet gjorde att namnet fastställdes till Byängesvägen.

Bågsträngsgatan 1957

”Namnen Bågsträngsgatan och Pilbågsvägen motiveras med deras sträckning som starkt erinrar om en pilbåge och en bågsträng. Då dessutom pilbågen ingår i Stora Tuna sockenvapen, har namnberedningen ansett det lämpligt att föreslå dessa båda gatunamn”.

Böösgatan 1955

Böösgatan är den gata som i sträckning öster-väster förbinder Gamla Landsvägen med Idrottsvägen. Namnet Böös, i de äldsta dokumenten stavat Beus, är som flertalet tunabor vet namnet på den släkt som brukat och ägt Böösgården i Åselby. En av tunabygdens äldsta allmogebyggnader är ett loft från denna Böösgård, ett loft som sedan många år finnes bevarat och vårdat på Gammalgården. Loftet härstammar från 1400-1500 talet och är samtida med Ornäsloftet. Gustaf Norman, kapten vid Dalregementet, flyttade från Gagnef till Åselby där han och hans efterkommande under flera generationer var ägare till Böösgården. Kommittén har med namnet Böösgatan velat hugfästa gårdsnamnet i den by, där Böösgården ursprungligen var belägen.

Cirkelgatan 1978

Gatan går från Hugo Hedströms Väg i östlig riktning och går i en cirkel i området.

Enborgs Backe 1957

Ur protokoll från Kommittén för gatunamn i Stora Tuna år 1957 framgår att ”Enborgsnamnet hör samman med Åselby, där sergeant Karl Enborg för nittio år sedan gjorde en berömvärd insats som lokal ledare för skarpskytterörelsen i denna del av Stora Tuna. Namnet Enborg är alltså knutet till Åselby, där Enborgs backe bör kunna bevara namnet”. Enborg var född 1838.

Gärdesgatan 1961

Namnberedningen skriver ”Ordet gärde finns tidigare belagt i gamla namn i bygden, bland annat ingår ordet i namn på åkervägar över vidsträckta, fria områden”

Herrgårdsgatan 1953

Gatan utgår från Hyttingsvägen och går parallellt med Tunavägen norrut helt nära den forna herrgården.

Holmstensgatan 1957

”Namnet har anknytning till platsen, och en väg i området har tidigare benämnts Holmstensvägen” konstaterar Kommittén för gatunamnberedningen i Stora Tuna. På denna plats bodde Erik Erson Holmsten. Han var född 1843 och gift med Maria Gustava som var född 1840.

Hyttgatan 1952

Hyttgatan går norrut och vinkelrätt från Böösgatan. Namnet har den bl a fått av den forna järnindustri som en gång bedrivits i området enligt Namnkommitteén. Kommunalingenjör Halldon Robertsson har berättat att då gatan skulle iordningställas så blev Stora Tuna kommun erbjuden av Domnarvets Järnverk att kostnadsfritt få fyllnadsmassor bestående av slagg från hyttorna i järnverket. Även frakten ombesörjde järnverket helt utan kostnad för kommunen. Dessa båda orsaker har spelat in vid namnsättningen av gatan. (Beslut om Slaggatan tas samtidigt som Hyttgatan).

Idrottsvägen 1952

Idrottsvägen löper nästan parallellt med Tunavägen och har en vinkelrät sträckning norrut från Ludvikavägen. Namnet ska anknyta till det faktum att vägen tangerar idrottsplatsen i Gylle. Idrottsplatsen namnsätts samtidigt till Gyllevallen.

Jutmorsgatan 1961

Enligt Bengt Karlson som forskat om Rågåker så förekommer namnet Jutgården första gången vid slutet av 1600-talet. Gården låg i Rågåker men ägde mark i angränsande områden. 1867 så finnes uppgifter om att Jutmorsstugan brann ned. Någon uppgift om vad namnet kommer ifrån har inte gått att erhålla. Kanske har en dansk (Danmark= Jutland) byggt en gård i området. Tillägget mor(örtrik barrskog(gran) som växer på rikt bevattnad mark) har då anknytning till den myr som finns ca 100 m från den ursprungliga Jutgården.

Ludvikavägen 1952

Ludvikavägen är namnet på den väg som leder från Åselby mot Ludvika. Vid Fullmäktiges sammanträde yrkade en ledamot på att vägen skulle benämnas Västerbergslagsvägen men detta förslag godkändes inte.

Lundmarkersgatan 1953

Lundmarkersgatan i Rågåkersområdet utgår från Malmgatan vinkelrätt mot Böösgatan och avses bevara namnet av den lantmätare som svarade för storskiftets genomförande i Stora Tuna. Storskiftet påbörjades vid mitten av 1700-talet och ersattes av enskiftet och lagaskiftet i början av 1800-talet. Lantmätare Lundmarker var dessutom ägare till marken i det område, där gatan drogs fram.

Malmgatan 1952

Malmgatan löper parallellt med Böösgatan men norr om denna. Den är en förbindelseled mellan Gamla Landsvägen och Idrottsvägen. Gatunamnet får räknas som en erinran om den järnindustri som tidigare noterats och lokaliserats till detta område på en fyndkarta över Tunabygden .

Mejselgatan 1988

Mejselgatan ligger inom Södra Backa Industriområde men på mark som tillhör Gylle. Namnen har anknytning till ”verktyg och yrken”.

Maskingränd 1965

Namnet syftar på de maskiner som man använder inom industrin i detta område. Där fanns ursprungligen Mobergs maskiner och även en person vid namn Sjögren hade en maskinfirma där.

Myrgränd 1953

Myrgränd utgår från Tunavägen och har sin sträckning mot Åselbymyren.

Odalvägen 1959

Det ursprungliga förslaget Odalgatan ändrades av fullmäktige till Odalvägen. Namnet ska erinra om att det område där vägen leder fram, en gång varit åker som odlades av självägande bönder, odalmän.

Pilbågsvägen 1957

Namnen Bågsträngsgatan och Pilbågsvägen motiveras med deras sträckning som starkt erinrar om en pilbåge och en bågsträng. Då dessutom pilbågen ingår i Stora Tuna sockenvapen, har namnberedningen ansett det lämpligt att föreslå dessa båda gatunamn.

Rismansgatan 1957

Namnkommitte´n konstaterar att namnet Risman hör samman med området. Rismansgården var ett begrepp för en gård i detta område. Rismans Erik Carlson som var född 1851 i Stora Tuna bodde här med sin hustru Anna Lina Ersdotter född 1853.

Slaggatan 1952

Slaggatan går vinkelrätt norrut från Böösgatan. Namnet ska påminna om den forna järnindustri som funnits i området enligt Namnkommittén. Likaså fick Stora Tuna kommun gratis slagg från Domnarvets Järnverk vid iordningställandet av Slaggatan. (Se vidare Hyttgatan).

Slogvägen 1961

Innan vattenståndet i älven reglerades var området nästan ända fram till Nygårdsdalen tassemark (vid högvatten mycket blöta områden). Regleringen påbörjades 1949 då Långhags kraftstation byggdes. Området vid nuvarande Slogvägen kunde inte odlas utan var ängsmark som man slog vid höskörden.

Slåttervägen 1965

Namnet anknyter till slåttern av åkrarna och ängarna som låg i detta område.

Stoltsgatan 1961

Stoltsgatan har fått sitt namn av en gård som låg här i detta område. Enligt en uppgift från Ortnamnsarkivet i Uppsala ska en mansperson vid namn Stolts Matses ha bott på Stoltsgården som var belägen i Rågåker vid mitten av 1800-talet.

Storskiftesgatan 1953

Storskiftesgatan var en gata som utgår mot sydväst från Lundmarkersgatan. Den har fått sitt namn genom sin anknytning till Lundmarkersgatan. Lantmätare Lundmarker var den person som under 1700-talet genomförde storskiftet i Stora Tuna.

Svetsgränd 1953

I protokoll från Kommunalfullmäktige konstaterades att ”Svetsgränd förbinder Tunavägen med Herrgårdsgatan och har sin sträckning intill de två mekaniska verkstäderna norr om bageriet i Åselby”.

Tomtgatan 1961

Detta namn anknyter till gårdsnamnet Tomt i Rågåker. Gatan ifråga är utlagd på Tomtgårdens mark. Namnberedningen ansåg att namnet hade fast anknytning till orten. Tomt Emil var en av de personer som bodde på gården.

Tärningsgatan 1953

Tärningsgatan, som löper parallellt med Myrgränd, utgår också från Tunavägen och föreslås få sitt namn efter en av de gårdar över vars mark den framdrages, nämligen Tärninggården.

Törnbergsgatan 1957

Bröderna Törnberg i Hytting, den ene var kopparslagare och den andre jordbrukare, ägde jord just där gatan planerades. Törnbergsnamnet är tidigare knutet till en donation. Törnberg donerade nämligen sin gård till Stora Tuna barnhemsförening. Kopparslagare Johan Erik Törnberg som var född 1822 i Husby var den ene av bröderna. Han var gift med Anna Jansdotter som var född 1822. Johan Erik Törnberg avled 1890.

Utmarksgatan 1961

Namnet syftar på den utmark som detta område ursprungligen utgjorde. Den korta gatan leder mellan Gärdesgatan och Törnbergsgatan. Då storskiftet genomfördes blev det mark över som tilldelades var och en av byborna att nyttja.

Vårfrugatan 1952

Vårfrugatan löper parallellt med och på vänstra sidan av Idrottsvägen och avser att erinra om det katolska gille som en gång fanns i Gylle, Vår Frus gille. Från detta gille, som enligt flera ortnamnsforskare kan ha varit upphov till bynamnet Gylle, sände man vid flera tillfällen brev med offer till priorn i Eskilstuna kloster. Tre sådana brev är kända och fanns bevarade i Stora Tuna kyrkoarkiv, när prosten Sahlstedt skrev Tuna Minne. De tre kända breven var daterade i slutet på 1400-talet. Enligt forskare vid Ortnamnsarkivet i Uppsala är denna tolkning av namnet Gylle felaktig.

Västanvägen 1952

Västanvägen, som är gränsgata mellan Åselby och Gylle, kallades innan det nuvarande namnet togs Hellmonts väg. Den ledde fram till ett hus som en person med namnet Hellmont låtit uppföra vid vägen. Han var ägare av Baggbo Såg och han ägde även flera fastigheter i Borlänge. I detta område fanns tidigare även stora bondgårdar. Då Namnkommittén såg över namnsättningen av gator i Stora Tuna beslöts att denna gata skulle få namnet Västanvägen. Enligt Namnkommittén skulle Västanvägen alludera till namnet Nordanvägen på ett passande sätt. Där Västanvägen nu ligger kan man räkna med att den försvunna tunaby Västänväg låg. Byn finnes omnämnd i skattelängder från 1500-talet och ända in på 1800-talet.

Åbogatan 1976

Åbogatan hette tidigare Betesvägen och den fick det nya namnet Åbogatan genom att den kunde förväxlas med Betesgatan som låg i Bullermyrsområdet. Åbogatan leder mellan Byängesvägen och Gärdesgatan. Åbo var benämningen på lantmästare, farmare, agrar, godsägare, odalman och bonde i forna tider.

Åselbygatan 1953

Åselbygatan utgår från Tärningsgatan med sträckning mot söder. Då byarnas namn bör bevaras i någon gatas namn eller liknande så behöver Åselbygatan ingen närmare förklaring.

Gylle**Bengtesgatan** 1957

Bengtesgatan ligger i närheten av Bengtesgården, där två generationer av Bengtessläkten tidigare brukat den gården.

Enbäcksgatan 1952

Gatan har fått sitt namn efter Enbäcksgården som gatemarken en gång tillhört. Vid genomgång av sockenstämmoprotokollet 6/2 1825 omnämnes Enbäcks Anders Persson i Gylle. I protokollet från 13/1 1828 berättas att denne Enbäcks Anders Persson avlidit.

Fogdegatan 1952

Fogdegatan väster om Tunavägen vill erinra om att Gylle en tid var bostadsort för dalafogden. Här i Gylle bodde i början av 1500-talet dalafogden Ingel Hansson och det kan tänkas att den byn även hyst andra hövdingar enligt Namnkommittén..

Gamla Landsvägen 1952

”Den båge som gamla Tunavägen beskriver väster om kommunens fastigheter i Åselby och som alltjämt brukas som väg för bebyggelsen närmast väster om Tunavägen, har kommittén ansett värdig namnet Gamla Landsvägen”.

Gamla Tunavägen 1979

År 1952 namnsattes vägen från Borlänge fram till Smedjebacksvägen. Den fick namnet Tunavägen. I samband med att Tunavägen 1979 ”klippes av” i närheten av Lantmäterigatan fick Tunavägens nya sträckning från Åkroerdellen till Smedjebacksvägen behålla namnet Tunavägen medan den avklippta delen från Åkergatan till strax söder om Gyllehemsvägen fick namnet Gamla Tunavägen.

Vid behandlingen av ärendet 1979 fanns två namnförslag, Namnberedningens förslag vilket var Gamla Tunavägen och Kommunstyrelsens förslag som var Thure Oskarssons Väg. Kommunstyrelsens förslag vann och ärendet skulle så avgöras i Fullmäktige. Under den tid som gick mellan de två sammanträdena diskuterades säkert de principer som namnsättning av gator och kvarter skedde utifrån. Thure Oskarsson var tidigare en betydande socialdemokratisk kommunalpolitiker i Stora Tuna Kommun och även en erkänd författare. Efter att ha studerat åtskilliga protokoll och även med kunskap om fastlagda namnsättningsprinciper så kan man från det beslut som tas klart se att de av Dr Hällsjö och dåvarande namnberedningen fastlagda principerna hade stor betydelse. Den stora socialdemokratiska majoriteten gick med på en återremiss till Namnberedningen och denna vidhöll vid sitt kommande sammanträde sin ståndpunkt. Vid det följande fullmäktigesammanträdet beslutades att sträckningen skulle kallas Gamla Tunavägen. Förslaget Thure Oskarssons Väg godtogs inte av den orsaken att denne hade varit död en allt för kort tid för att ifrågakomma för denna hedersbetygelse.

Gillesgatan

1952

Gillesgatan löper parallellt med och öster om Vårfrugatan. Den syftar på Vår Frus gille. (Se Vårfrugatan).

Gyllehemsvägen – Gamla Tunavägen 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Gyllehemsvägen 1952

Namnkommitteéns förslag att vägen som från Tunavägen österut leder förbi Gyllehemmet ska få namn efter ålderdomshemmet fastställdes av fullmäktige.

Gyllerondellen 1993

Rondellen vid Gyllehemsvägen-Riksväg 70 vid Räddningsstationen fick namn efter platsen. Bygandet av rondellen har ännu ej påbörjats (april 2000).

Gylle skolgata 1952

Detta namn har Namnkommittén föreslagit som namn på den norr-södergående gatan öster om Gylle skola.

Hornsgatan 1954

Hornsgatan som utgår från Sockenvägen alldeles norr om Tunagräns går i en båge ner mot Mjälgarondellen, men inte ända fram till denna. Gatan har fått sitt namn av kvarteret Bockhornet och att den till formen ser ut som ett bockhorn.

Idrottsvägen 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Idrottsvägen 1952

Idrottsvägen löper nästan parallellt med Tunavägen och har en vinkelrät sträckning norrut från Ludvikavägen. Namnet ska anknyta till det faktum att vägen tangerar idrottsplatsen i Gylle. Idrottsplatsen namnsätts samtidigt till Gyllevallen.

Ingel Hanssons Gata 1952

Namnkommittén skriver i sin motivering till namnet ”Namnet på gatan som löper parallellt med Tunavägen och riktad norrut vinkelrätt från Lustbergsvägen har kommittén helgat åt Gylles mest namnkunniga son, nämligen dalafogden och bondehövdingen Ingel Hansson, som i samband med upproren mot Gustav Vasa dömdes till döden 1533 och avrättades 1534. (Då Borlänge tidigare har en gata benämnd Ingelsgatan så har kommittén för att undvika förväxling använt både för- och efternamn vid denna gatas namnsättning)”. Genom att stadsplanen i detta område har förändrats så återstår idag bara en kort sträckning av den gata som 1952 fick namn efter så betydande person i Tunabygden.

Khansgatan 1938

Gatan hette ursprungligen Görans Gata men 1938 erhöll gatan det nya namnet Khansgatan. Gatan leder mellan Åkergatan och Högåkersgatan. I en volym gällande mellan åren 1835 till 1844 som finnes i Stora Tuna Församlings arkiv träffar man på Kans Per Jansson boende på Borlänge Nr 8. Där står Kans överstruket och ersatt med Carls som också är överstruket och sedan på nytt står namnet Kans. Namnet stavades ursprungligen utan h. Gårdsägaren (bonden) Kans Per Jansson levde på denna gård mellan 1791 och 1838. Att en förfader till denne hette Erik Hans kan man utläsa ur gårdsnamnet. Då namnberedningen satte namn på gatan såg man till den personens ursprungliga förnamn som var Erik Hans (Erik **Hans**). Detta förklarar stavningen av Khansgatan. Det är ingen person med utländskt anknytning som gett gatan sitt namn vilket stavningen kan förleda någon att tro.

Karlsgårdsgatan 1972

Det första förslag som Namnberedningen lämnade var Johan Karls Gata. Johan Karls var tidigare ägare till Karlsgården i Gylle. Då beslutet om gatans namn togs ansåg man att namnet skulle knytas till gården och inte till en enskild person, varför namnet Karlsgårdsgatan beslutades. Gatan löper parallellt med Gyllehemsvägen från Sockenvägen upp mot Gamla Tunavägen.

Källstigen 1952

”På Gamla Tunavägens vänstra sida med anslutning till denna väg finns Källstigen. Den leder förbi det sedan länge nedlagda Gylle vattenverk. Eftersom vattenverket med rätta kan betecknas som en källa, där vattnet ständigt porlar torde namnet vara passande för gatan”, konstaterade Namnberedningen år 1952.

Lantmäterigatan 1952

Lantmäterigatan har fått sitt namn efter det faktiska förhållandet att vid denna gata låg lantmäterikontoret. Lantmätaren vid denna tidpunkt då gatan namnsattes hette Georg Nirell och han bodde också vid gatan. Lantmätare Lundmarker, som

genomförde storskiftet i Stora Tuna på senare delen av 1700- talet, var tidigare stor markägare i detta område.

Lindåkersvägen 1972

Namnet Lindåkersvägen har gatan erhållit genom att den går fram på den forna Lindåkern. Namnberedningen motiverar också sitt beslut med att här ligger Lindåkerns pensionärslägenheter. Gatan löper söderut från Gyllehemsvägen.

Lisselgatan 1952

Ingel Hanssons Gata är förbunden med Tunavägen genom en gata som är så kort att den getts namnet Lisselgatan. Lissel är tunamål och fornsvenska och betyder liten.

Lustbergsvägen 1952

Parallellt med Moråkersvägen men något längre norrut går den väg som kom att få namnet Lustbergsvägen. Detta namn avser att bevara det vackra ortsnamnet Lustberget, den plats mot vilken denna väg är dragen och förmodligen kommer att nå i framtiden. Då Järnmats Åke Eriksson inköpte en stor lada i ena änden på denna enkla gata, så fick han kommunens tillstånd att med privata pengar ombesörja en upprustning av gatan vilket kommunen var mycket tacksam över, allt enligt kommunalingenjör Halldon Robertsson. Vid flera tillfällen under åren så diskuteras vilken namnform som är den rätta, Lusberget eller Lustberget. 1965 skulle arbeten ske vid Lustbäcken och då togs också beslut att utreda namnformen. 1974 fick stadsingenjör Sven Bergkvist uppdraget att undersöka namnformen. Han konstaterar att namnet har naturanknytning, dvs åar, sjöar, berg och andra naturföreteelser. Efter kontakter med Ortnamnsarkivet i Uppsala och studier av ekonomiska kartor och registerkartor så konstaterar han att namnformen Lustberget är den äldsta och därmed rekommenderas till användning. Den ovan rekommenderade skrivningen av namnet känns inte riktig. Kyrkvaktmästaren Knut Eklund, som var en stor natur- och hembygdskännare, var mycket noga med att påpeka att myren hette Lusmyren och skulle uttalas med långt u- ljud. I Tunabygdens Naturvårdsförenings och Tunabygdens Fältbiologers gemensamt utgivna publikation "Lusmyren" så ger man en förklaring till namnets ursprung och hur det ska stavas. Man konstaterar att redan 1749 finnes Luusmyran utsatt på en karta. Kartan ingår som en del i deras publikation. Långt tillbaka i tiden var Luus i tunamål benämningen på insekter och småkryp. Under tidens gång har det enbart blivit namnet på ett icke önskvärt sådant. Det är först vid sekelskiftet 1900 som namnformen Lust dyker upp och då finns det på en karta. Kan det vara så att kartografen velat försköna namnet genom att infoga ett t.

Mejselgatan 1988

Mejselgatan ligger i utkanten av Södra Backa Industriområde men egentligen på mark belägen inom Gylle. Namnet har anknytning till verktyg som används vid verkstäder.

Moråkersvägen 1952

Parallellt med Fogdegatan men med avsevärt längre sträckning från Tunavägen och västerut går den väg som kom att få namnet Moråkersvägen. Moren är liktydigt med ordet heden.

Nordanvägen 1957

Nordanvägen är en parallellgata med Västanvägen. Vägen ligger i norr, räknat från detta bebyggelseområdes centrum som Riksbyggen byggde och som fick namnet Annorlunda, och namnet Nordan alluderar med Västan på ett språkligt sett trevligt sätt , konstaterar Namnkommittén .

Sockenvägen 1968

Vägen hette tidigare Stationsgatan och löpte då från Borlänge station fram till Gyllehemmet. Då riksvägen mot Falun skulle byggas blev en tunnel under riksvägen byggd för att ge en säkrare trafiksituation i området. Den byggdes enbart för gång- och cykeltrafik och detta ekonomiska sparalternativ upplevdes av många som helt vansinnigt. Denna ”flaskhals” benämndes i folkmun ”Uhlbrechts-muren” och det syftade på den mur som tidigare delade Berlin. Nu skulle samma sak kunna ske i Borlänge menade många då diskussionens vågor gick som högst. Tunadelen av Stationsgatan fick namnet Sockenvägen och det namnet skulle minna om den gamla socknen.

Södra Gyllegatan 1938

Gyllegatan bestod av två delar som låg i det område som 1938 inkorporerades i köpingsområdet. Gyllegatan sträckte sig från Hummelgatan vid Hummelparken ned mot Tuna Gräns. Tanken var att foga samman dessa två delar men en tänkt sammanbyggnad mellan gatudelarna kom ej till stånd. Den norra delen, som löpte mellan Hummelgatan och Brunnsgatan, fick 1963 namnet **Norra Gyllegatan** och den del som löpte mellan Grådavägen och Grönstedtsgatan benämndes **Södra Gyllegatan**. Namnet Gylle har sitt ursprung i ” a Gyllo” som leder tankarna till gull (guld) och kan i detta sammanhang tolkas som ” mark som är guld värd”. Gylle skulle ev. också kunna betyda ”den gyllene, den glänsande ” och i så fall skulle detta hänsyfta på Tunaån, men den ligger lite för långt från byn Gylle varför det är en sämre förklaring till namnet, enligt ortnamnsforskaren Harry Ståhl.

Tuna Gräns

1938

Namnet förekommer i Förteckning över Gatunamn söder om Köpingen 1938. Gatan sträckte sig ursprungligen från Gamla Tunavägen vid dåvarande Köpmans Foto rakt ned mot Mjälgåvägen (delen närmast Mjälgåvägen kallas numera Grönstigen). Gatan utgjorde till stor del gamla gränsen mot Tuna. En del av tidigare Tuna Gräns, delen mellan Sockenvägen och Grönstigen, färdigställdes aldrig utan var en åkerväg med djupa hjulspår som med visst omak även kunde användas till biltrafik. Nu har delen från Sockenvägen fram till Mjälgåvägen en ny sträckning.

Gamla Tunavägen vid Mejeriet 1967. Mot nuvarande Åkre rondellen. Foto:Dala-Demokraten

Tunavägen

1952

Vägen från Borlänge mot Smedjebacksvägen namnsattes till Tunavägen. I samband med att Tunavägen ”klippes av” i närheten av Lantmäterigatan fick nya delen från Åkrerondellen till Lantmäterigatan och fortsättningen till Kvistgårdsvägen behålla namnet Tunavägen. Gamla vägsträckningen från Åkergatan till strax söder om Gyllehemsvägen fick namnet Gamla Tunavägen år 1979.

Vid behandlingen av ärendet 1979 så fanns två namnförslag, Namnberedningens förslag vilket var Gamla Tunavägen och Kommunstyrelsens förslag som var Thure Oskarssons Väg. Kommunstyrelsens förslag vann och ärendet skulle så avgöras i Fullmäktige. Under den tid som gick mellan de två sammanträdena diskuterades säkert de principer som

namnsättning av gator och kvarter skedde utifrån. Thure Oskarsson var tidigare en betydande socialdemokratisk kommunalpolitiker i Stora Tuna Kommun och även en erkänd författare. Efter att ha studerat åtskilliga protokoll och även med kunskap om fastlagda namnsättningsprinciper kan man från det beslut som tas klart se att de av Dr Hällsjö och dåvarande namnberedningen fastlagda principerna hade stor betydelse. Den stora socialdemokratiska majoriteten gick med på en återremiss till Namnberedningen och denna vidhöll vid sitt kommande sammanträde sin ståndpunkt och vid kommande Fullmäktigesammanträde beslutades att sträckningen skulle kallas Gamla Tunavägen. Förslaget Thure Oskarssons Väg godtogs inte av den orsaken att denne hade varit död en allt för kort tid för att ifrågakomma för denna hedersbetygelse.

Vårfrugatan 1952

Vårfrugatan löper parallellt med och på västra sidan av Idrottsvägen och avser att erinra om det katolska gille som en gång fanns i Gylle, Vår Frus Gille. Från detta gille, som enligt flera ortnamnsforskare varit upphov till bynamnet Gylle, sände man vid flera tillfällen brev med offer till priorn i Eskilstuna kloster. Tre sådana brev är kända och fanns bevarade i Stora Tuna kyrkoarkiv, när prosten Sahlstedt skrev Tuna Minne. De tre kända breven är daterade i slutet på 1400-talet. Information från Ortnamnsarkivet i Uppsala ger vid handen att detta är en feltolkning av namnet Gylle.

Västanvägen 1952

Västanvägen kallades innan det nuvarande namnet togs Hellmonts väg. Den ledde fram till ett hus som Filip Hellmont låtit uppföra vid vägen. Han var ägare av Baggbo Såg och han ägde även flera fastigheter i Borlänge. I detta område fanns tidigare även stora bondgårdar. Då Namnkommittén såg över namnsättningen av gator i Stora Tuna så beslöts att denna gata skulle ha namnet Västanvägen. Enligt Namnkommittén skulle Västanvägen alludera till namnet Nordanvägen på ett passande sätt. Där Västanvägen nu ligger kan man räkna med att den försvunna tunabyrn Västanväg låg. Byrn finnes omnämnd i skattelängder från 1500-talet ända in på 1800-talet.

Åkergatan 1938

Åkergatan har fått sitt namn av det gamla bynamnet Åkre som ligger här.

Örjansgatan 1938

Örjansgatan finnes förtecknad i Namn på gator och kvarter inom Domnarvets kommun 1938. Gatan löper parallellt med Khansgatan från Grådavägen till strax bortom Mejerigatan. Gatan anspelar på den gamla Örjansgården som låg i detta område. I Husförhörslängden från 1850-1860 kan man se att Örjans/ Örjes Jan

Jansson född 1793 i Mats Knuts och hans hustru Margareta f. Ersdotter född 1893 i Åkre gifte sig 1825. De var bosatta på gården i Yttre Åkre.

Gylletorget

Grönstedtsgatan 1955

Namnet Grönstedtsgatan, som är namnet på en gata på Gylletorget, har fått sitt namn av majorskan Christina Grönstedt på Hångsarvets gård. Hon var gift med majoren vid Dalregementet Johan Grönstedt. Många personer i Grönstedts släkten blev framträdande personer i vår byggd. (Se Lars Barrlings artikel om Grönstedts släkten i Tunum 1986).

Gylletorget 1955

Namnkommittén föreslår att ett område i anslutning till Gylletäppan ges namnet Gylletorget och att gatorna inom samma område ska benämnas Högåkersgatan, Mejerigatan, Grönstedtsgatan och Löjtnantsgatan.

Högåkersgatan 1955

Namnet Högåkersgatan, som är namnet på en gata vid Gylletorget, syftar på att gatan var belägen i det gamla Högåkersområdet.

Löjtnantsgatan 1955

Namnet Löjtnantsgatan, som är namnet på en gata vid Gylletorget, anspelar med säkerhet på den militära graden. Ingen förklaring finnes i protokollet om varför gatan fått det namnet. En förklaring, men den är ytterst osannolik, grundar sig på det förhållandet att i Grönstedts släkten som ägde mark i detta område fanns flera personer som var verksamma som yrkesmilitärer. Änkan Grönstedt på Hångsarvet var gift med en major, och kanske ville man anknyta till detta. Namnet Majorsgatan var redan beslutat som namn för en gata i Forssa och kanske föreslogs och godkändes Löjtnantsgatan som ett alternativ till Majorsgatan. (Samtal med Lars Barrling, som forskat om släkten Grönstedt, gör att det ovan skrivna medtas i redovisningen). En annan och mera trolig förklaring står att finna om man läser ”Beskrivning jemte Statistisk Tabell och Karta öfver Ofvanbro Socknedelen af Stora Tuna socken belägen i Stora Kopparbergs län. Ofvanbrodelen 1856). Där står ”Boställen inom Socknedelen äro Hushagen, anslaget åt Landshöfdingen på lön, Österby Majors, Gylle Löjtnants.....”. I Dalregementets Personalhistoria del 1 på sidan 477 så omtalas att Troost Jonas Persson 1685 blev utsedd till löjtnant vid Gagnefs Kompani och innehade som sådan ett löjtnantsboställe i Gylle i Stora Tuna. Boställe innebar att denne kunde bruka och få inkomsterna från bostället som en del av sin lön.

Mejerigatan-Khansgatan

Fotograf. Olle Stålberg

Mejerigatan 1955

Namnet Mejerigatan, som är namnet på en gata belägen vid Gylletorget, anspelar på det 1937 invigda Gylle Mejeri som låg vid gatan.

Gylletäppan**Bergmästaregatan** 1955

Namnet Bergmästargatan, som är beläget på Gylletäppan, har anknytning till ett skede i Gylle bys historia. Där bodde nämligen på sin tid bergmästaren, som av frälsejorden i byn åtnjöt sin lön.

Bältargatan 1955

Namnet Bältargatan, som är beläget på Gylletäppan, hör samman med områdets ursprungliga namn, Bältartäppan, ett namn som otvivelaktigt går tillbaka på 1500-talsbonden Påvel Bältare, som bodde i Gylle när 1539 års skattelängd över Tuna upprättades.

Förargatan 1955

Förargatan, som är beläget på Gylletäppan, kan liksom Konstmästargatan kopplas till gamla gruvkarlsbefattningar. Namnet Förargatan kan också anknytas till det mindre boställe i detta område som föraren eller furiren vid Gagnefs kompani åtnjöt som en löneförmån för sin tjänst.

Konstmästargatan 1955

Konstmästargatan, som är beläget på Gylletäppan, kan liksom Förargatan kopplas till gamla gruvkarlsbefattningar.

Vinkelgatan 1956

Namnkommitte´n föreslår på förslag av länsarkitekten, att den gata inom Gylletäppan som tidigare erhållit namnet Krokvägen namnet ändras och ersätts med Vinkelgatan.